

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 4, 21-30

Évközi 4. vasárnap („C” év)

Jézus küldetése nemcsak Izrael fiainak szól

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Jézus küldetése nemcsak Izrael fiainak szól

Abban az időben:

Jézus beszélni kezdett a zsinagógában: „Ma beteljesedett az Írás, melyet az imént hallottatok.” Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia ez?” – kérdezgették.

Ekkor így szólt hozzájuk: „Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, gyógyítsd önmagadat! A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, tedd meg a hazádban is!” Majd így folytatta:

„Bizony mondom nektek, hogy egy próféta sem kedves a maga hazájában. Igazán mondom nektek, sok özvegy élt Izraelben Illés idejében, amikor az ég három évre és hat hónapra bezárult, úgyhogy nagy éhínség támadt az egész földön. De közülük egyikhez sem kapott Illés küldetést, csak a szidoni Száreptában élő özvegyasszonyhoz. Ugyanígy Elizeus próféta korában is sok leprás élt Izraelben, s egyikük sem tisztult meg, csak a szíriai Namán.”

Ezt hallva, a zsinagógában mind haragra gerjedtek. Felugrottak, kiűzték őt a városon kívülre, és fölvezették arra a hegyre, amelyen városuk épült, a szakadék szélére, hogy letaszítsák. De ő áthaladt közöttük, és eltávozott.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²¹ ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὥσιν ὑμῶν.

Elkezdte pedig mondani nekik: „Ma beteljesült ez az írás a fületekben.”

²² καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος;

És mindenki egyetértett vele (bizonyságot tett róla) és csodálkoztak a kegyelmi szavakon, amelyek a szájából jöttek ki, és mondták: „Nemde József fia ez?”

²³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναοὺμ ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

És mondta nekik: „Egész biztosan azt a közmondást fogjátok mondani nekem: »Orvos, gyógyítsd (ápolj) önmagadat: amiket hallottunk, hogy történt Kafarnaumban, tedd itt, a hazádban is.«”

²⁴ εἶπεν δὲ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

Mondta pedig: „Bizony mondom nektek: egyetlen próféta sincs kedvezően fogadva a hazájában.

²⁵ ἐπ’ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,

Igazán pedig mondom nektek: sok özvegy volt Illés napjaiban Izraelben, amikor bezárult az ég három évre és hat hónapra, úgy hogy lett nagy éhínség az egész földön.

²⁶ καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν.

És közülük senkihez sem küldtetett Illés, kivéve a szidóni Száreptába egy özvegy asszonyhoz.

²⁷ καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος.

És sok leprás volt Izraelben Elizeus próféta alatt, és közülük egy sem tisztult meg, kivéve a szír Namán.

²⁸ καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα,

És elteltek mindannyian dühvel a zsinagógában hallva ezeket.

²⁹ καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρ’ ὅς τοῦ ὄρους ἐφ’ οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν

És fölkelve kiűzték őt a városon kívülre, és elvezették őt annak a hegynek a peremére, amelyre a városuk épült, hogy letaszítsák őt.

30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Ő pedig közöttük áthaladva elment.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²¹ COEPIT AUTEM DICERE AD ILLOS: “HODIE IMPLETA EST HAEC SCRIPTURA IN AURIBUS VESTRIS”.

²¹ **S** elkezdte beszédét: „Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok.”

²¹ Ő pedig elkezdett hozzájuk beszélni: »Ma teljesedett be ez az Írás a ti fületek hallatára.«

²¹ ***Akkor megszólalt: „Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok.”***

²¹ ***Ő pedig kezdte hozzájuk szólani: Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra.***

²¹ Ekkor így kezdte beszédét: – Ma fületek hallatára teljesedett be ez az írás.

²² ET OMNES TESTIMONIUM ILLI DABANT ET MIRABANTUR IN VERBIS GRATIAE, QUAE PROCEDEBANT DE ORE IPSIUS, ET DICEBANT: “NONNE HIC FILIUS EST IOSEPH?”.

²² **Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia?” – kérdezgették.**

²² Mindnyájan igazat adtak neki, és csodálkoztak a kegyelem igéin, amelyek ajkáról fakadtak. Aztán így szóltak: »Nem József fia ez?«

²² ***Mindnyájan igazat adtak neki, és csodálkoztak a magasztos igéken, amik ajkáról elhangzottak. „Nem József fia ez?” – kérdezgették egymástól.***

²² ***És mindnyájan bizonytságot tőnek felőle, és elálmélkodának kedves beszédein, a melyek szájából származtak, és mondának: Avagy nem a József fia-e ez?***

²² Mindnyájan helyeseltek, és csodálkoztak az ajkáról fakadó szavak erején, és azt kérdezgették: – Nemde József fia ez?

²³ ET AIT ILLIS: “UTIQUE DICETIS MIHI HANC SIMILITUDINEM: “MEDICE, CURA TEIPSUM; QUANTA AUDIVIMUS FACTA IN CAPHARNAUM, FAC ET HIC IN PATRIA TUA””.

²³ Így szólt hát hozzájuk: „Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, magadat gyógyítsd! A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!”

²³ Ő ezt felelte nekik: »Bizonyára azt a példázatot fogjátok nekem mondani: ‘Orvos, gyógyítsd önmagadat! Amiket hallottunk, hogy Kafarnaumban történtek, cselekedd itt is, a hazádban.’«

²³ **Ő azonban így folytatta: „Bizonyára ezt a közmondást fogjátok nekem szegezni: orvos, gyógyítsd önmagadat! Tedd idehaza is azt, amit hallomásunk szerint Kafarnaumban tettél.**

²³ És monda nékik: Bizonyára azt a példabeszédet mondjátok nékem: Orvos, gyógyítsd meg magadat! A miket hallottunk, hogy Kapernaumban történtek, itt a te hazádban is cselekedd meg azokat.

²³ Ő pedig így szólt hozzájuk: – Biztosan ezt a mondást idézitek rám: „Orvos, gyógyítsd meg magad!” Amiről hallottuk, hogy megtörtént Kafarnaumban, tedd meg itt is, a saját városodban!

²⁴ AIT AUTEM: “AMEN DICO VOBIS: NEMO PROPHETA ACCEPTUS EST IN PATRIA SUA.

²⁴ Majd így folytatta: „Bizony mondom nektek, hogy egy prófétát sem látnak szívesen a saját hazájában.

²⁴ Majd így folytatta: »Bizony, mondom nektek, hogy egy próféta sem kedves a maga hazájában.

²⁴ **Bizony mondom nektek, folytatta, sehol sincs a prófétának kevesebb becsülete, mint a saját hazájában.**

²⁴ Monda pedig: Bizony mondom néktek: Egy próféta sem kedves az ő hazájában.

²⁴ Majd így folytatta: – Bizony, mondom nektek, egyetlen prófétát sem fogadnak szívesen a saját városában.

²⁵ IN VERITATE AUTEM DICO VOBIS: MULTAE VIDUAE ERANT IN DIEBUS ELIAE IN ISRAEL, QUANDO CLAUSUM EST CAELUM ANNIS TRIBUS ET MENSIBUS SEX, CUM FACTA EST FAMES MAGNA IN OMNI TERRA;

²⁵ **S igazán mondom nektek, sok özvegy élt Izraelben Illés idejében, amikor az ég három évre és hat hónapra bezárult, úgyhogy nagy éhínség támadt az egész földön.**

²⁵ Bizony, mondom nektek: sok özvegy volt Illés napjaiban Izraelben, amikor bezárult az ég három évre és hat hónapra, úgyhogy nagy éhínség lett az egész földön;

²⁵ ***Igaz, amit mondok nektek: sok özvegy élt Izraelben Illés napjaiban, amikor három évre és hat hónapra bezárult az ég, úgyhogy nagy éhínség támadt az egész földön.***

²⁵ *És igazán mondom néktek, hogy Illés idejében sok özvegy asszony volt Izráelben, mikor az ég három esztendeig és hat hónapig be volt zárva, úgy hogy az egész tartományban nagy éhség volt;*

²⁵ Bizony igaz, sok özvegyasszony élt Izraelben Illés napjaiban, amikor bezárult az ég három esztendőre és hat hónapra, úgyhogy nagy éhínség támadt az egész országban,

²⁶ ET AD NULLAM ILLARUM MISSUS EST ELIAS NISI IN SAREPTA SIDONIAE AD MULIEREM VIDUAM.

²⁶ **De közülük egyikhez sem kapott Illés küldetést, csak a szidóni Száreptában élő özvegyasszonyhoz.**

²⁶ mégis azok közül egyikhez sem küldték Illést, csak a szidoni Szareptába, az özvegyasszonyhoz.

²⁶ ***Azok közül egyhez sem volt küldetése Illésnek, csak egy özvegyasszonyhoz a Szidon-földi Száreptába.***

²⁶ *Mégis azok közül senkihez nem küldetett Illés, hanem csak Sidonnak Sareptájába az özvegy asszonyhoz.*

²⁶ de egyikükhöz sem küldetett Illés, csak a Szidónhoz tartozó Száreptába egy özvegyasszonyhoz.

²⁷ ET MULTI LEPROSI ERANT IN ISRAEL SUB ELISEO PROPHETA; ET NEMO EORUM MUNDATUS EST NISI NAAMAN SYRUS”.

²⁷ **Ugyanígy Elizeus próféta korában is sok leprás élt Izraelben, s egyikük sem tisztult meg, csak a szír Naamán.”**

²⁷ És sok leprás volt Izraelben Elizeus próféta idejében, de azok közül senki sem tisztult meg, csak a szíriai Námán«.

²⁷ ***Leprás is sok élt Izraelben Elizeus próféta idejében. De azok közül sem tisztult meg más, csak a szíriai Naamán.”***

²⁷ *És az Elizeus próféta idejében sok bélpoklos volt Izráelben; de azok közül egy sem tisztult meg, csak a Síriából való Naámán.*

²⁷ Sok leprás volt Izraelben Elizeus próféta idejében, de egyikük sem tisztult meg, csak a szíriai Naamán.

²⁸ ET REPLETI SUNT OMNES IN SYNAGOGA IRA HAEC AUDIENTES;

²⁸ **Ezt hallva mind haragra gerjedtek a zsinagógában.**

²⁸ Ezeket hallva mindnyájukat düh töltötte el a zsinagógában.

²⁸ ***Ennek hallatára mindnyájan haragra gerjedtek a zsinagógában.***

²⁸ *És betelének mindnyájan haraggal a zsinagógában, mikor ezeket hallották.*

²⁸ Ennek hallatán mindenki haragra gerjedt a zsinagógában.

²⁹ ET SURREXERUNT ET EIECERUNT ILLUM EXTRA CIVITATEM ET DUXERUNT ILLUM USQUE AD SUPERCILIUM MONTIS, SUPRA QUEM CIVITAS ILLORUM ERAT AEDIFICATA, UT PRAECIPITARENT EUM.

²⁹ **Felpattantak, kiűzték a városon kívülre, és fölvezették arra a hegyre, amelyen városuk épült, a szakadék szélére, hogy letaszítsák.**

²⁹ Fölkeltek, kihurcolták őt a városból, és fölvitték annak a hegynek az oldalára, amelyen a városuk épült, hogy letaszítsák.

²⁹ ***Fölugráltak és kiűzték a városból. Fölvitték a hegy tetejére, ahol a városuk épült, hogy onnan letaszítsák.***

²⁹ *És felkelvén, kiűzők őt a városon kívül és vivék őt annak a hegynek szélére, a melyen az ő városuk épült, hogy onnan letaszítsák.*

²⁹ Felkeltek, kiűzték a városból, és elvitték annak a hegynek a peremére, amelyen városuk épült, hogy letaszítsák.

³⁰ IPSE AUTEM TRANSIENS PER MEDIUM ILLORUM IBAT.

³⁰ **De ő áthaladt köztük és eltávozott.**

³⁰ Ő azonban áthaladt köztük és eltávozott.

³⁰ ***Ő azonban áthaladt közöttük és elment.***

³⁰ *Ő azonban közöttük átmenve, eltávozik.*

³⁰ Ő azonban áthaladt közöttük, és eltávozott.

1.3. BEHATÁROLÁS

A szakasz (Lk 4,21-30) része annak az epizódnak, amelyben Jézus a názáreti zsinagógában felolvass Izajás könyvéből, és magyarázza az Írásokat, amire a hallgatóság ellenségesen válaszol, kiűzve őt a városból (Lk 4,16-30).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az epizódban az evangélista Jézus kapcsán hangsúlyozza:

- Jézus hatalommal és tekintéllyel magyarázza az ószövetségi Írásokat. Ő nem eltörölni, hanem beteljesíteni jött az első szövetséget (vö. Lk 4,21; Mt 5,17-19).
- Ismeri az ószövetségi próféták életét, tetteit: utal Illés és Elizeus prófétára is (Lk 4,25- 27; 1Kir 17-18; 2Kir 5).

- Jézus arra hívja fel a figyelmet az idézett próféták kapcsán, hogy a gyógyulás, a szabadulás, az üdvösség nem abból adódik, hogy valaki hozzátartozik –e egy adott néphez vagy sem, hanem, abból, hogy hisz-e Jézus Krisztusban, megvan-e benne az Isten iránti nyitottság, alázat.
- Az Úr önmagáról mint Orvosról és mint Prófétáról beszél (Lk 4,23-24), aki - pl. Jeremiáshoz hasonlóan (Jer 20,1-6) - szintén megtapasztalja a nép elutasítását.
- Jézusnak fáj, amikor találkozik az emberek keményszívűségével, azzal a ténnyel, hogy félreértik őt (Lk 4,22-24). Szomorúan, de bátran kimondja az igazságot, akkor is, ha emiatt ellenségesen fordulnak felé. Viszont az erőszakra nem erőszakkal válaszol, hanem úgy, hogy áthaladva támadói között, otthagyja őket (Lk 4,25-30), s folytatja tanító, gyógyító tevékenységét Kafarnaumban. Az Úr cselekvését megnehezíteni t h á t lehet, de megakadályozni nem! S ezzel Lukács bátorítja a korabeli keresztény közösségeket is, akik szintén megtapasztalhatták mind zsidó, mind pogány részről az ellenállást, a támadást: Isten Igéjét nem lehet láncra verni, nem lehet megsemmisíteni. Az Úr Szava győz!

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἰατρῆ (*iatre*): orvos, gyógyító (Lk 4,23)

Az „orvos” szót Jézus önmagára mondja, amikor a názáreti zsinagógában tapasztalja a hallgatóság elutasítását, tompaságát és közömbösségét (Lk 4,23). Továbbá akkor, amikor meghívja Lévit, a vámost, akihez irgalommal fordul, s ennek jeléül együtt eszik vele és barátaival (Lk 5,31). Lukács evangélista, akit Pál apostol „szeretett orvosnak” nevez (Kol 4,14), tehát az Urat képletesen mint irgalmas Orvost ábrázolja, aki gyógyít és megbocsát.

θεράπευσον (*therápeuszon*): gondoz, gondját viseli, szolgál, ápol, gyógyít (Lk 4,23)

A szó leggyakrabban arra utal Lukács evangéliumában, hogy Jézus meggyógyítja a betegeket (Lk 4,40; Lk 5,15; Lk 6,18; Lk 7,21; Lk 8,2; Lk 9,6; Lk 13,14), ami az elesettek és a bajba jutottak iránti gyengédségét s szeretetét mutatja. A gyógyító gesztushoz társul az örömhír meghirdetése (Lk 9,6), a tisztátalan lelkek kiűzése (Lk 6,18), illetve Jézus felszabadító tevékenysége, aki- ha szükséges - szombaton is gyógyít, noha emiatt egyesek támadják őt (Lk 6,7; Lk 13,14; Lk 14,3). Ugyanakkor ezt a szolgálatát, gondoskodását tanítványaira is rábízta, akiket küld, hogy Isten szeretet-uralmának a jeleként ők is gyógyítsák a betegeket, űzzék ki a démonokat (Lk 9,1; Lk 10,9). A tanítványok nem önerőből, hanem Jézus megbízásából, és hatalmával végzik tehát mindezt.

ἡγαγον (*égágon*): vezet, kísér, bekísér, letartóztat (Lk 4,29)

Lukács evangéliumában ennek a cselekvésnek Jézus ötször a „tárgya”: a Szentlélek kivezeti őt a pusztába, ahol negyven napot tölt el (Lk 4,1). A Sátán elvezeti őt Jeruzsálembe a megkísértés epizódban (Lk 4,9). A názáreti lakosok egy része kivezeti Jézust a város

hegyének szélére, hogy megöljék őt (Lk 4,29). A szenvedéstörténetben pedig az Urat fogságba ejtve először a főpap házába (Lk 22,54), majd pedig Pilátushoz viszik (Lk 23,1). Vagyis ebben a szöveggörnyezetben ez a szó próbatételt, szenvedést fejez ki, amit a Mester alázattal és türelemmel visel és fogad el. Hagyja, hogy őt emberek elfogják, kiszolgáltatassák, illetve, hogy a Sátán próbára tegye őt.

Ugyanakkor ennek a cselekvésnek a Lukács- evangéliumban az Úr négyszer a „célja” is: a beteget hozza viszik (Lk 4,40), a jerikói vakot odakísérik hozzá (Lk 18,40). A tanítványok pedig hozzák neki a szamarat, amin bevonul majd Jeruzsálembe (Lk 19,30.35). Vagyis ezek az igehelyek Jézus istenségét, hatalmát, irgalmát domborítják ki.

Fontos végül azt is hangsúlyozni, hogy az első előfordulási igehelye ennek a szónak arra mutat rá Lukácsnál, hogy Jézust vezeti a Lélek, vagyis ő mindent a Szentlélek erejében végez (Lk 4,1.14.18). Ez valójában minden keresztény feladata is: hagyni, hogy a Lélek vezessen bennünket (vö. Róm 8,14; Gal 5,18).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 2,47 Akik csak hallgatták, mind csodálkoztak okosságán és feleletein.

Lk 3,23 Föllépésekor Jézus mintegy harmincéves volt. Azt tartották róla, hogy Józsefnek a fia, aki Éli fia volt.

Lk 4,15 Tanított a zsinagógákban, és mindenki magasztalta.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 5,17 Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljesé tenni.

Mt 9,1 Erre bárkába szállt, átkelt a tavon és városába ment.

Mt 27,42 Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni. Ha Izrael királya, szálljon le a keresztről, s akkor hiszünk neki.

Jn 4,44 Jézus maga állapította meg, hogy saját hazájában nincs a prófétának becsülete.

Jn 7,46 A szolgák mentegetőztek: „Még soha sem beszélt úgy ember, ahogy ez beszél.”

Jn 8, 9 Erre követ ragadtak, s meg akarták kövezni, de Jézus eltűnt előlük, és elhagyta a templomot.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

1Kir 17,1 A gileádi Tisbéből való Illés, a tisbei így szólt Achábhhoz: „Amint igaz, hogy él az Úr, Izrael Istene, akinek a szolgálatában állok: ezekben az években ne hulljon se harmat, se eső, csak az én szavamra.”

1Kir 17,9 Kelj útra, és menj el a Szidónhoz tartozó Careftába és maradj ott. Nézd, ott megparancsoltam egy özvegyasszonynak, hogy gondoskodjék rólad.

1Kir 18,1 Hosszú idő elteltével, a harmadik esztendőben történt, hogy az Úr szólt Illéshez: „Menj, s jelenj meg Acháb színe előtt, mert esőt hullatok a földre.”

2Kir 5,14 Leszállt hát, és Elizeus utasítása szerint hétszer alámerült a Jordánban. A teste újra olyan tiszta lett, akár egy kisgyerek teste.

ApCsel 7,57-58 Erre ordítani kezdtek, befogták fülüket, s egy akarattal rárontottak, kivonszolták a városból és megkövezték. A tanúk egy Saul nevű ifjú lábához rakták le ruhájukat.

Ef 4,29 Semmiféle rossz szó ne hagyja el ajkatokat, hanem csak olyan, amely alkalmas az épülésre, hogy amiben kell, javára váljék hallgatóitoknak.

Jak 5,17 Illés hozzánk hasonlóan esendő ember volt, de esedezve imádkozott, hogy ne essék az eső, s nem is esett a földön három évig és hat hónapig.

Jel 11,6 Hatalmuk van, hogy bezárják az eget, hogy küldetésük idején ne essen az eső. Hatalmuk van arra is, hogy a vizet vérré változtassák, és annyi csapással sújtsák a földet, amennyivel csak akarják.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Aranyszájú Szent János: Miután az Úr Názáretbe érkezett, tartózkodott a csodátelektől, nehogy még nagyobb irigységet keltsen. Felkínálja nekik tanítását, ami nem kevésbé lenyűgöző, mint a csodák, mert a Megváltó szavait kimondhatatlan isteni kegyelem kísérte, ami meglágyította a hallgatóság szívét. Ezt jelenti az, hogy beszédét mindenki befogadta, csodálkoztak, milyen áldott módon beszél. A bolondok azonban, noha csodálták beszédének erejét, maguk azonban alig figyeltek rá, mert azt hitték, hogy ismerik az apját. Ezért mondogatták: „Nem József fia ez?” Annak ellenére, hogy oly hosszú idő után és oly sok jel véghezvitelét követően tért vissza hozzájuk, mégsem fogadták be, az irigységük viszont fellángolt.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

436. A Krisztus név a héber „fölkent” jelentésű „Messiás” szó görög fordításából ered. A Jézus név jelentése nem valósulna meg, ha nem teljesíti be tökéletesen azt az isteni küldetést, amit ez a név jelent. Izraelben ugyanis Isten nevében azokat kenték föl, akiket Neki szenteltek a Tőle származó küldetésre. Ez történt a királyok, a papok és olykor a Próféta esetében. Ennek kellett történnie különösen is a Messiással, akit Isten fog küldeni, hogy véglegesen megalapítsa az ő országát. A Messiásnak az Úr Lelke által fölkentnek kellett lennie, mint királynak, s egyidejűleg papnak is, de úgy is, mint Próféta. Jézus beteljesítette Izrael messiási reménységét a maga hármassal, pappal, próféta és királyi feladatával.

1241. A megkenés a szent krizmával, a püspök által megszentelt jó illatú olajjal az újonnan megkeresztelt számára a Szentlélek ajándékát jelenti. Kereszténnyé, azaz a Szentlélektől „fölkentté” vált, tagja lett Krisztusnak, aki fölkent Pap, Próféta és Király.

1546. Krisztus, a főpap és egyetlen közvetítő az Egyházat Istennek és Atyjának papi országgá tette. A hívők egész közössége, mint ilyen, papi jellegű. A hívők – ki-ki a hivatásának megfelelően – keresztségi papságukat gyakorolják Krisztusnak, a papnak, prófétának és királynak küldetésében való részesedésük által. A keresztség és a bérmlás szentségei által a hívők „szent papsággá szenteltetnek”.

904. „Krisztus nem csupán a Hierarchia által tölti be prófétai küldetését, (...) hanem a világi hívek által is, akiket tanúnak állít, és ellát a hit érzékével és a szó kegyelmével”:

„A tanítás (...), amely elvezet a hitre (...), minden igehirdető, sőt minden egyes hívő feladata lehet.”

905. Prófétai küldetésüket a világi hívők az evangelizáció révén is teljesítik, „tudniillik Krisztust hirdetik az élet tanúságával és a kimondott szóval”. A világi hívőknél „ez az evangelizáció (...) sajátos jelleget és különleges hatékonyságot nyer attól, hogy a világ megszokott körülményei között történik”.

„Ez az apostolkodás azonban nem merül ki az élet tanúságtételében; az igazi apostol keresi az alkalmakat, hogy szavával is hirdesse Krisztust, mind a nem hívőknek, (...) mind a hívőknek.”

906. Az arra alkalmas és képzett világiak bekapcsolódhatnak a hitoktatásba; a teológiai tudományok oktatásába és a tömegkommunikációs eszközök használatába is.

907. „Tudásuk, szakértelmük és tekintélyük alapján joguk, sőt néha kötelességük, hogy az Egyház javát érintő dolgokról véleményt nyilvánítsanak a szent pásztorok előtt, és véleményüket a hit, az erkölcs és a pásztorok iránti tisztelet megtartásával, valamint a közjónak és a személyek méltóságának figyelembevételével a többi Krisztus-hívő tudomására hozzák.”

103. Emiatt az Egyház az isteni Írásokat mindig úgy tisztelte, ahogy az Úr testét is tiszteli. A híveknek szüntelenül nyújtja az Élet Kenyerét, melyet mind Isten Igéje, mind Krisztus Teste asztaláról vesz.

104. A Szentírásban az Egyház szüntelenül megtalálja táplálékát és erejét, mert nem csupán emberi szót, hanem ami valójában: Isten Igéjét kapja benne. „A szent könyvekben ugyanis a Mennyei Atya állandóan elébe jön fiainak, és beszélget velük.”

1822. A szeretet az az isteni erény, amellyel Istent önmagáért mindenekfölött szeretjük, felebarátunkat pedig úgy szeretjük, mint önmagunkat, Isten szeretetéért.

1823. Jézus a szeretetből új parancsot alkotott. Övéit „mindvégig” szeretve (Jn 13,1), kinyilvánítja az Atya szeretetét, amelyet Ő maga kap. A tanítványok egymást szeretve Jézus szeretetét utánozzák, amelyet ők is kapnak. Ezért mondja Jézus: „Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg az én szeretetemben” (Jn 15,9). Továbbá: „Ez az én parancsom, hogy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket” (Jn 15,12).

1824. A szeretet, a Lélek gyümölcse és a törvény teljessége megtartja Isten és az ő Krisztusának parancsait: „Maradjatok meg az én szeretetemben. Ha megtartjátok parancsaimat, megmaradtok az én szeretetemben.” (Jn 15,9–10)

1825. Krisztus irántunk való szeretetből halt meg, amikor még „ellenségek” (Róm 5,10) voltunk. Az Úr megköveteli tőlünk, hogy úgy szeressük, mint Ő, ellenségeinket is, hogy a legtávolabbinak is felebarátja legyünk; hogy mint Őt szeressük a kicsinyeket és a szegényeket.

Szent Pál apostol felülmúlhatatlan leírást adott a szeretetről: „A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, örömét az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.” (1Kor 13,4–7)

1826. Szeretet nélkül, mondja az Apostol, „semmi vagyok”. Bármiféle kiváltság, szolgálat vagy erény (...), ha szeretetem nincs, „mit sem használ nekem”. A szeretet fölülmúl minden erényt. Első az isteni erények között: „Megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet” (1Kor 13,13).

1827. Valamennyi erény gyakorlását a szeretet élteti és indítja; ő a „tökéletesség köteléke” (Kol 3,14); az erények formája; összekapcsolja és egymás között elrendezi őket; az erények keresztény gyakorlásának forrása és végpontja. A szeretet megerősíti és megtisztítja emberi szeretőkéességünket, és fölemeli az isteni szeretet természetfölötti tökéletességére.

1828. A szeretettől áthatott erkölcsi élet gyakorlata a keresztény embernek Isten fiainak lelki szabadságát adja. Már nem rabszolgaként áll Isten előtt, szolgai félelemben, nem is fizetséget kereső béresként, hanem mint fiú, aki válaszol annak szeretetére, aki „előbb szeretett minket” (1Jn 4,19):

Ugyanis vagy a büntetés miatti félelemből fordulunk el a rossztól, és akkor szolgalelkűek vagyunk; vagy a jutalom gyümölcsét keresve saját hasznunkra teljesítjük a parancsokat, és így a béresekhez válunk hasonlóvá; vagy a Törvényhozónk iránti megbecsülés és szeretet miatt (...), s így fiakká válunk.

1829. A szeretetnek gyümölcsei az öröm, a béke és az irgalmasság; jótékonytságot igényel és testvéri feddést; jóakaró; kölcsönösséget ébreszt, kitartó, anélkül hogy a magát keresné, és bőkezű; barátság és közösség:

„Ez minden cselekedetünk beteljesedése, a szeretet. Itt van a célunk: emiatt futunk; feléje futunk; ha odaérünk hozzá, meg fogunk nyugodni.”

772. Az Egyházban Krisztus saját misztériumát mint Isten tervének célját valósítja meg és nyilatkoztatja ki: „mindeneket újra összefoglalni Krisztusban” (Ef 1,10). Szent Pál Krisztus és az Egyház jegyesi egységét „nagy misztériumnak” (Ef 5,32) nevezi. Az Egyház, mivel Krisztussal mint vőlegényével egyesült, maga is misztériummá válik. Szent Pál a misztériumot szemlélve benne kiált föl: „Krisztus bennetek, dicsőség reménye” (Kol 1,27).

773. Az Egyházban az embereknek ezen Istennel való közössége a szeretet által, mely „soha meg nem szűnik” (1Kor 13,8), az a cél, mely rendezi mindazt, ami az Egyházban e mulandó világhoz kötött szentségi eszköz. Az Egyház „hierarchikus szerkezete teljes egészében a tagok Krisztusban történő megszentelésére irányul. Ezt az életszentséget a »nagy misztérium« szerint kell megítélni, melyben a Vőlegény odaadásának megfelel a Menyasszony szerető önátadása”. Mária mindnyájunkat megelőz az életszentségben, ami

az Egyház misztériuma, amennyiben szeplő és ránc nélküli menyasszony. Emiatt az Egyház máriás jellege megelőzi a péteri jelleget.

953. A szeretet közössége: a szentek közösségében „egyikünk sem él, s egyikünk sem hal meg önmagának” (Róm 14,7). „Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele, s ha tiszteletben van része az egyik tagnak, vele örvend valamennyi. Ti Krisztus teste vagytok, s egyenként tagjai” (1Kor 12,26–27). „A szeretet nem keresi a magáét” (1Kor 13,5). A legkisebb, szeretetből végzett cselekedetünk is mindenki javára szolgál. Ez történik a minden élő és elhunyt emberrel való szolidaritásban, ami a szentek közösségére alapszik. Minden bűn árt ennek a közösségnek.

314. Szilárdan hisszük, hogy Isten a világ és a történelem ura. Gondviselésének útjai azonban számunkra gyakran ismeretlenek. Csak a végén, amikor véget ér töredékes megismerésünk és „színről színre” fogjuk látni Istent (1Kor 13,12), akkor fogjuk tökéletesen és egészen megismerni az utakat, melyeken Isten – még a rossz és a bűn tragédiáin keresztül is – elvezeti teremtését annak a végső szombatnak a nyugalmaiba, amelyért az eget és a földet teremtette.

1023. Akik Isten kegyelmében és barátságában hálnak meg és teljesen megtisztultak, örökre Krisztussal élnek. Örökre hasonlóak Istenhez, mert Őt úgy látják, „amint van” (1Jn 3,2), szemtől szembe (1Kor 13,12):

„Apostoli tekintélyünkkel definiáljuk, hogy Isten általános rendelkezése szerint minden szent (...) és az összes többi hívő lelke – akik meghaltak, miután részesültek Krisztus szent keresztségében, akikben nem lett volna semmi, amitől meg kellett volna tisztulniuk, amikor meghaltak, (...) vagy ha akkor volt vagy még van valami, amitől meg kell tisztulniuk, amikor haláluk után már megtisztultak (...) – még testben való föltámadásuk és az utolsó ítélet előtt, a mi Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus mennybemenetelétől után, akik az égben voltak, vannak és lesznek a mennyek Országában, a mennyei paradicsomban Krisztussal, a szent angyalok társaságában a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésétől és halálától kezdve látták és látják az isteni lényeket, életteli látomásban, és pedig szemtől szembe, bármiféle teremtmény közvetítése nélkül.”Nem érthető!

2519. A „tisztaszívűek” azt az ígéretet kapták, hogy színről színre meg fogják látni Istent és hasonlóak lesznek Őhöz. A szív tisztasága a látás előfeltétele. Már most lehetővé teszi, hogy Isten szerint lássunk, a másikat úgy fogadjuk, mint „felebarátot”; lehetővé teszi, hogy az emberi testet, a sajátunkat éppúgy, mint a felebarátunkét, a Szentlélek templomának és az isteni szépség egy megnyilvánulásának lássuk.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT VI. PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

Szüntelenül tanít

11. Az Isten Országát Krisztus szüntelenül hirdeti, máshoz nem fogható szavakkal. „Miféle tanítás ez? Új tanítás, hatalommal.” „Mindnyájan igazat adtak neki, de meglepődtek a magasztos szavakon, amelyek ajkáról fakadtak”. „Ember így még nem beszélt”. Krisztus szavai ugyanis Isten titkait nyilvánítják ki, az ő terveit és ígéreteit: ezért képesek arra, hogy átalakítsák az ember szívét és életének alakulását.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA LABOREM EXERCENS KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

116. Az Ószövetség könyveiben sok hivatkozást találunk az emberi munkára s a különféle foglalkozásokra. Szó van például az orvosról, a gyógyszerésről, a kézműves-művészről, az ácsról – ezeket a szavakat a mai vasmunkásokra is átvihetjük –, a fazekasról, a földművesről, az írástudóról, a hajósról, az építésről, a muzsikusról, a pásztorról, és a halászlőr. Ismerjük az asszony munkájáról szóló szép részletet. Jézus Krisztus is, amikor példabeszédeket mond Isten országáról, állandóan hivatkozik az emberi munkára: a pásztor, a földműves, az orvos, a magvető, a családfő, a szolga, a gondnok, a halász, a kereskedő, és a napszámos munkájára. Beszél az asszonyok különféle munkáiról is. Az Apostolok tevékenységét az aratók vagy a halászok kétkezi munkájához hasonlítja, de hivatkozik az írástudók munkájára is.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

15. Beteljesedett tehát a Messiás küldetése, aki megkapta a Szentlélek teljességét a választott nép és az egész emberiség számára. A *Messiás* szó szerint *Krisztust*, azaz „Felkentet” jelent, az üdvtörténetben pedig azt, „aki Szentlélekkel van felkenve”. Ez volt az Ószövetség prófétai hagyománya. Ezt követte Simon Péter, amikor Kornéliusz házában így szólt: „Ti tudjátok, mik történtek a Jánostól hirdetett keresztség után... egész Júdeában. *Miképp kente fel az Isten a názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal.*”

Péter szavai és sok más hasonló kijelentés után vissza kell térnünk Izaiás jövődőléséhez, amelyet olykor „ötödik evangéliumnak” vagy „az Ószövetség evangéliumának” szoktak nevezni. Amikor Izaiás egy titokzatos személy eljövételéről szól, aki az újszövetségi kinyilatkoztatás szerint maga Jézus, összekapcsolja ezt a személyt és küldetését a Szentléleknek, az Úr Lelkének különleges cselekvésével. Így szól a próféta:

„És vessző kél majd Jessze törzsökéből,
És virág nő ki gyökeréből.
És rajta lesz majd az Úr lelke:
a bölcsesség és az értelem lelke,

a tanács és az erősség lelke,
a tudás és a jámborság lelke,
és eltölti őt az Úr félelmének lelke,
és az Úr félelmében telik öröme”

Ez a szöveg jelentős az Ószövetségnek a „Lélekről” szóló egész tanítását tekintve, mert mintegy híd a régi szentírási „Lélek” fogalom – amelyet „karizmatikus lehelet”-nek értelmeztek – és a „Lélek” között, *aki személy és ajándék a személy számára*. A Messiás Dávid családjából (Jessze törzsökéből) maga is személy, akin rajta van az Úr lelke. Bizonyára nem beszélhetünk erről a szentírási helyről mint a Szentlélek kinyilatkoztatásáról, de – ezeket az eljövendő Messiasra alkalmazva – megnyílik az út, amely az Újszövetségben előkészíti a Szentlélek teljes kinyilatkoztatását a Szentháromság misztériumának egységében.

18. Jézus messiási tevékenységének kezdetén *hivatkozni fog ezekre az Izaiásban található ígéretekre*. Mindez Názáretben fog történni, ahol életének harminc esztendejét Józsefnek, az ácsnak házában töltötte, édesanyjával Szűz Máriával. Amint alkalma nyílt, hogy a zsinagógában szóhoz jusson, kinyitotta Izaiás könyvét és arra a helyre talált, hol ez állt: „Az Úr lelke rajtam; ezért kent fel engem.” Miután felolvasta Izaiás könyvéből a 61,1-2 szövegét, a körülállókhoz fordult: „*Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok.*” Ilyen módon jelentette ki és hirdette: ő az, akit az Atya „felkent”, ő a Messiás, azaz Krisztus, ő az, akin a Szentlélek nyugodott, mint magának az Istennek ajándéka, ő az, kit teljesen eltöltött a Szentlélek, akiben megnyilvánult Isten ajándékának „új kezdete”, melyet Isten az emberi nemnek ad a Szentlélekben.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MISSIO KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

Krisztus visszaállította az Országot

13. A Názáreti Jézus beteljesítette Isten tervét. Miután a Jordánban János megfürdette és látható alakban szállt rá a Szentlélek, kinyilvánította messiási küldetését: bejárta Galileát, „hirdette Isten országának evangéliumát: 'Betelt az idő, elérkezett az Isten országa, tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!’” (Mk 1,14-15; vö. Mt 4,17; Lk 4,43). Isten országának hirdetése és visszaállítása az Ő küldetése: „Ez a küldetésem” (Lk 4,43). De itt többről van szó: maga Jézus a „jó hír”, amint azt küldetésének kezdetén, a názáreti zsinagógában hangsúlyozta, amikor önmagára vonatkoztatta Izaiás szavait a Fölkentről, kit Isten küldött (vö. Lk 4,14-21). Mert Ő a „jó hír”, Krisztusban egy az üzenet, amit hirdetnek és aki hirdet; benne azonos a hirdetés, a cselekvés és a megvalósulás. Ereje, cselekvése hatásának titka abban a teljes azonosságban rejlik, ami közte és a hirdetése között fönnáll: az új hírt hozta nem csupán azzal, amit mondott vagy cselekedett, hanem azzal, ami Ő maga.

Jézus tevékenységét leírták azokkal az utakkal kapcsolatban, amelyeket hazájában tett. Küldetésének színtere húsvét előtt Izraelre korlátozódik. Jézus mégis döntően újat hozott. Az eszkatologikus valóság nem tevődik a világ végére, hanem már közel van, és megkezdődött megvalósulása. Isten országa közel van (vö. Mk 1,15), kérünk kell, hogy jöjjön el (vö. Mt 6,10). Hatékony jelei a hit szemével felismerhetők, ilyenek a csodák (vö. Mt 11,4), a démonok kiűzése (vö. Mt 12,25-28), a Tizenkettő kiválasztása (vö. Mk

3,13-19), a szegényeknek hirdetett evangélium (vö Lk. 4,18). Jézusnak a pogányokkal való találkozásából kitűnik, hogy az Országba való bejutás a hit és a megtérés útján, és nem egyszerűen egy néphez való tartozással lehetséges.

Az ország, amely Jézussal kezdődik, Isten Országa. Jézus maga nyilvánította ki, hogy ki az az Isten, akit Ő bizalmasan „Abbá”-nak, Atyának szólított (vö. Mk 14,36). Isten, különösen ahogyan a hasonlatokban megjelenik (vö. Lk 15,3-32; Mt 20,1-6), minden ember gondja-baja iránt nyitott: Ő szerető Atya, telve szeretettel és irgalommal, aki megbocsát, és ingyen adja a kért kegyelmet.

Szent János írja, hogy Isten a szeretet (vö. 1Jn 4,8-16). Minden ember arra kapott meghívást, hogy nyíljék meg az előtt az irgalmas szeretet előtt, amellyel Isten szereti őt. Az Ország olyan mértékben fog növekedni, ahogyan minden ember felismeri, hogy bizalommal fordulhat imában Istenhez, mint Atyához (vö. Lk 11,2; Mt 23,9), amennyiben azon fáradozik, hogy teljesítse az ő akarátát (vö. Mt 7,21).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA PASTORES DABO VOBIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

11. „Mindazok szeme, akik a zsinagógában voltak, figyelemmel tekintett rá” (Lk 4,20). Amit Lukács azokról mond, akik azon a szombaton ott voltak a názáreti zsinagógában és hallották Jézus magyarázatát az általa fölolvastott Izaiás-részlethez, minden keresztényre is alkalmazható, mert nekik is el kell ismerniük, hogy a Názáreti Jézusban végleg beteljesedett a prófétai szó: „Ma beteljesedett az Írás, amit imént hallottatok” (4,21). Az Írás pedig ez volt: „Az Úr Lelke van rajtam; mert fölkent engem; elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, s hirdessem a foglyoknak a szabadulást, a vakoknak a látást, hogy felszabadítsam az elnyomottakat, és hirdessem: elérkezett az Úr esztendeje” (4,18-19; vö. Iz 61,1-2). Jézus tehát úgy mutatkozik be, mint akit eltöltött a Szentlélek, akit fölkenés szentelt föl, aki arra küldetett, hogy hirdesse a szegényeknek az Evangéliumot: Ő a Messiás, a pap, próféta és király Messiás.

A keresztényeknek hívő és szerető tekintettel állandóan e Krisztus-arcot kell szemlélniük. Ebből a kontemplációból kiindulva és erre hivatkozva beszéltek a Szinódusi Atyák a papképzésről a jelen körülmények között. E problémának csak akkor van megoldása, ha előbb meggondoljuk a célt, ahová a papképzésnek el kell jutnia: a cél a szolgálati papság, pontosabban a szolgálati papság mint a Jézus Krisztus papságában való részesedés az Egyházban. A szolgálati papság küldetésének és természetének ismerete az evangéliumi fölismerés elengedhetetlen föltétele, ugyanakkor a legbiztosabb iránytű és a leghatékonyabb ösztöke a hivatások gondozásához és a papságra hivatottak neveléséhez.

A szolgálati papság küldetésének és természetének igaz és elmélyült ismerete út, melyen járnunk kell, és a Szinódus Atyái erre léptek rá, hogy kijussunk a *papi identitás válságából*. „Ez a válság – mondtam a Szinódus záróbeszédében – közvetlenül a II. Vatikáni Zsinat utáni években alakult ki, s a zsinati tanítás téves, olykor szándékos elferdítésén alapult. Kétségtelenül ez egyik oka azoknak a nagy veszteségeknek, amiket az Egyház elszenvedett; azon veszteségeknek, amelyek súlyosan érintették a lelkipásztori szolgálatot és a papi, különösen a missziós hivatásokat. Mintha a papi identitás mélységének az 1990. évi Szinódus sok fölszólalásában megmutatkozó új felfedezése reményt öntene belénk a sok veszteség után. E fölszólalások kifejezték annak

tudatát, hogy a papot sajátos ontológiai kapcsolat köti Krisztushoz, a Főpaphoz és Jó Pásztorhoz. Ez az identitás kihat a képzésre is, melynek mindig a papra tekintve kell kezdődnie és egész életén végig kell kísérnie a papot. Éppen ez volt ennek a Szinódusnak a célja.”

Ezért a Szinódus szükségesnek látta, hogy összefoglalóan és alapvetően megfogalmazza a szolgálati papság természetét és küldetését úgy, ahogy azt az Egyház hite a századok folyamán vallotta és a II. Vatikáni Zsinat újra korunk embere elé állította.

18. A Zsinat hangsúlyozza: „Az a lelki adomány, amelyben a papok a szenteléskor részesülnek, nemcsak valamilyen korlátozott és helyhez kötött küldetésre készíti föl őket, hanem az üdvösség mindent átfogó egyetemes küldetésére egészen a föld határáig, mert minden papi szolgálat részesedik annak a küldetésnek az egyetemességében, amelyet Krisztus apostolainak adott.”

A szolgálat természetéből következően a papokat mély missziós lelkületnek kell áthatnia: „Olyan valóban katolikus lelkületnek, mely fölül tud emelkedni a saját egyházmegye, nemzet vagy szertartás határain, és érzékelve az egész Egyház szükségleteit, kész arra, hogy bárhol hirdesse az Evangéliumot.”

Ezenkívül a papnak, mivel arra hivatott, hogy az Egyház életében a közösség építője legyen, arra kell törekednie, hogy elsősorban Ő legyen a misszió és a dialógus előmozdítója; valamint – mélyebben gyökerezve a keresztény igazságban és szeretetben, és égve a vágytól, hogy mindenki üdvösségét hirdesse – a testvéri kapcsolatok és szolgálatok, az igazság előmozdítója, az igazságosság és a béke szerzője az összes emberek között: főként a többi egyházak vagy keresztény felekezetek testvérei között, nem zárva ki egyéb vallások híveit sem; röviden, minden jóakarátú ember s egész különösen a gyengék és betegek között, sőt még azok között is, akik teljesen tudatlanul szomjazzák az igazságot és Krisztus üdvösségét, Jézus szava szerint: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket a bűnbánatra” (Mk 2,17).

Ma különösen is sürgető az új evangelizáció feladata, mely Isten egész népét arra készíti, hogy új buzgalommal új módszereket és új nyelvet találjon az Evangélium hirdetésére, melyhez papokra van szükség, akik teljesen elmerülve Krisztus misztériumában képesek arra, hogy egy új lelkipásztori életstílust valósítsanak meg; akik mélységes közösségben a pápával és a püspökökkel termékenyen tudnak együttműködni a krisztushívó laikusokkal, tisztelvén és támogatván az egyházi közösségben a különböző feladatokat, karizmákat vagy szolgálatokat.

„Ma beteljesedett az Írás a fületekben” (Lk 4,21). Hallgassuk csak újra Jézus e szavait a szolgálati papság szempontjából, különösen missziós természetének figyelembevételével. Jézus ajkán a „ma” az idők teljességét jelzi, a teljes és végső üdvösség elnyerésének idejét, azaz az Egyház idejét! Krisztus fölszentelése és küldetése tehát – „Az Úr Lelke... fölkent engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, elküldött prédikálni... az Úr kedves esztendejét” (Lk 4,18) – azok az élő gyökerek, melyekből az Egyház fölszenteltsége és küldetése sarjad, mert az Egyház Krisztus „teljessége” (vö. Ef 1,23): a keresztség fürdője által ugyanis az Úr Lelke kiárad minden hívőre, és arra szenteli őket, hogy szent papság által lelki házzá legyenek, s arra küldi őket, hogy tanúi legyenek az Úr csodatetteinek, aki a sötétségből átviszi őket csodálatos világosságába

(vö. 1Pt 2,4-10). A pap Krisztus fölszenteltségében és küldetésében sajátosan és fokozottabban részesedik az ordo szentsége által, melynek erejéből hasonlónak válik a Fő és Pásztor Krisztushoz, és küldetést kap, hogy Krisztus nevében és személyében „hirdesse a szegényeknek ... az Úr kedves esztendejét”.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Jézus a mai *evangéliumi szakaszban* (Lk 4,21-30) ünnepélyesen kijelenti, hogy ma beteljesedett az Írás, amit a jelenlévők hallottak. Jézus Krisztusban beteljesültek tehát az ószövetségi ígéretek és várakozások.

Ez figyelhető meg az első *olvasmány* kapcsán is (Jer 1,4-5.17-19), amelyben Jeremiás prófétai hivatásáról és küldetéséről olvashatunk: „Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek; mielőtt világra jöttél volna, megszenteltelek, és prófétául rendelvelek a nemzetek javára.” A próféta tehát Isten nevében cselekszik, az Ő szavát bátran közvetíti az emberek felé, még akkor is, ha emiatt egyesek támadják őt. Jeremiás számíthat az Úr támogatására: „Harcolni fognak ellened, de nem győznek le, mert veled vagyok és megszabadítalak.” Jeremiás tevékenysége előképe Jézusénak, hiszen a Mester a Lélek erejében hirdeti az örömhírt, megtapasztalja a názáreti hallgatóság ellenséges magatartását, akik viszont nem tudják megakadályozni őt küldetésében. Jézus bátran kimondja az igazságot.

Az igehirdetésnek, illetve az Úr oltalmának és az ellenségtől való megszabadításának a témája a *kezdő énekben* (Zsolt 105,47), a *válaszos zsoltárban* (Zsolt 70, 1-4a. 5-6ab. 15ab. 17) és az *áldozási énekben* (Zsolt 30,17-18) is megjelenik: „Szabadíts meg minket, Urunk, Istenünk, és gyűjts egybe a pogányok közül, hogy szent nevedet magasztaljuk és dicséreted legyen dicsekvésünk.”; „Légy megmentő sziklám és erős váram, ahol oltalmat nyerjek. Mert te vagy, Istenem, erősségem és menedékem, ragadj ki a bűnösök kezéből. (...) Igazságodat hirdeti ajkam, és szabadító tetteidet egész nap.”; „Szolgád fölé ragyogtasd fel arcodat, irgalmasságodban szabadíts meg engem. Uram, ne hagyj, hogy szégyent valljak, hiszen téged hívlak!”.

A názáreti zsinagóga hallgatósága viszont nem fedezi fel Jézusban, hogy ő a Messiás, hanem megbotránkoznak benne és ellene fordulnak, mert nincs bennük szeretet, amire finoman a második olvasmány (1Kor 12,31-13,13) is utal: „...ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, (...) ha szeretet nincs bennem, mit sem érek.” Az Úr Jézus azonban az erőszakra békével és határozott szelídséggel válaszol, ahogy az áldozási ének (Mt 5,5) is jelzi: „Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.”

A liturgia több alkalommal is az Isten iránti helyes magatartás ajándékát, vagyis a szeretetet, az igaz hitet és az Urat imádó és neki hódoló szívet kéri Istentől: „Urunk, Istenünk, engedd, hogy téged egész lelkünkkel imádjunk, embertársainkat pedig őszinte szívből szeressük.” (kezdő könyörgés); „Most még megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet.” (második olvasmány); „Isten maga a szeretet. Kérjük tehát tőle mindnyájunk számára a szeretet kegyelmi ajándékait! (...)”

Urunk, Istenünk! Öntsd híveid szívébe Szentlelked kegyelme által a szeretet ajándékát!” (a hívek könyörgését bevezető és záró fohász); „Urunk, Istenünk, hódoló szívvel hozzuk oltárodra áldozati adományainkat.” (felajánló könyörgés); „Kérünk, hogy örök üdvösségünknek ez a tápláléka növelje bennünk mindenkor az igaz hitet.” (áldozás utáni könyörgés).

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Ki olyan, mint Urunk, az Isten? (604)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/204/gr/724/ki-olyan-mint-urunk-az-isten-quis-sicut-dominus

Ragyogtasd fel arcod (595)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/204/comm/728/ragyogtasd-fel-arcod-illumina-faciem

GITÁROS ÉNEKEK

Oculi nostri (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=1D8UY3O4xXg>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Lackfi János: Ha nem hiszem...

Ha nem hiszem el, hogy valaki
meg akar menteni,
akkor csak belepacsizok
az értem kinyúló kézbe,
juhú, zuhanok tovább,
és lobog a hajam, bizsereg a bőröm,
élvezem a sebességet,
míg be nem csapódom.

Ha nem hiszem el, hogy valaki
meg akar menteni,
akkor azt mondom,
én ilyen vagyok, és kész,
mindig is ilyen voltam,
akinek nem tetszik, elmehet,
változzon meg a világ,
én mindig önmagam maradok,
és valóban magamra maradok,
mind jobban megcsontosodom,
bekötök, bezápolok.

Ha nem hiszem el, hogy valaki
meg akar menteni,
magamból kikelve, vörös fejjel

üvöltöm, hogy nincs igazság,
nincs jószág, nincs Isten,
nincs emberség, és ordításomtól
nem hallok meg a hívogató suttogást.

Ha nem hiszem el, hogy valaki
meg akar menteni,
kiképzem magamat olyan ravasszá
és okossá, hogy senki másra
ne kelljen rászorulnom,
hogymindenkin átlássak,
gunyorosan kiröhögjem
a sok bugyutát, akit a szíve irányít,
és persze ráfarag, naná,
kötetnyi szakirodalmat hozok
arra, miért nem éri meg szeretni.

Ha nem hiszem el, hogy valaki
meg akar menteni,
azt hirdetem, hogy az ember
úgyis mindent megold egyedül,
csak gyengék, gyávák hitegetik magukat
holmi felsőbb erő létezésével,
és amikor falba koppanok,
igyekszem úgy tenni, mint aki győzött,
majd nyüszíték, ahol senki se lát,
engem ne sirasson senki,
engem ne babusgasson senki,
iszonyú erős fickó vagyok,
azt zokogom.

Somogyi János: Mi várjuk Őt

Várjátok-e Őt, az alázatos szívű,
A csodás beszédű Istenembert?
Aki azért jött e bűnös világra,
Hogy felemeljen minden embert?

Várjátok-e Őt, a világosságot,
Ki az Út, igazság és élet.
Az örök élet forrásának vizét
Ingyen adta mindenkor tinéktek.

Várjátok-e Őt, a bús szenvedőt,
A töviskoronás kereszthordozót,
Ki magára vállalta szótlanul azt,
Ami az élet szégyene s terhe volt.

Várjátok-e Őt, aki feláldozta
Életét, hogy el ne vesszetek.
Kihulló vére árán megszerezte
Számotokra az örök életet...

Várjátok-e Őt, vagy közömbös néktek,
Hogy ki volt Ő e bűnös világnak?
És kételkedőn, miként Tamás tette,
Nem hisztek az isteni csodának?...

Ezért nem várjátok, és nem is készültök,
Mert szívetekben a világ az úr!
Rabok vagytok, e földhöz kötöttek,
S lelketekre sötétség borul...

Mi várjuk Őt, a diadalmast,
A győzedelmes Istenembert!
Aki legyőzte e bűnös világot,
Hogy megmentsen benne minden embert.

Mi várjuk Őt, az Urat, a Királyt,
Kinek hatalma végtelen...
Amikor jó fényben, dicsőségben
Hozsánna zeng át az étheren.

Mi várjuk Őt, a világ Megváltóját,
Minden időben, minden percben
Imáink szárnyán, vágó lélekkel
Megyünk eléje, hódolattal, csendben.

Mi várjuk Őt, mert terhes e világ,
Vigasztalan és elhagyott...
Sóvárgó, vágó milliók lelkéből
Szállnak feléje hívó sóhajok.

Mi várjuk Őt! Mert övé a szívünk,
Ő a vőlegény, mi a jegyesek,
Szelíd, jóságos igazszavú Ember,
A megtestesült, örök Szeretet...

Jövel, Uram, Jézus Krisztus!
Mi minden időben készen várunk.
Boldogság lesz számunkra az óra,
Amelyben Téged színről-színre látunk.

Jövel, Uram, jövel! Igazságos bíró,
Hatalommal és dicsóséggel...
Ítéld meg e megroppant világot,
Mert „közel” immár az éjjel!...

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Végig gondolom-e igazán mindazt, amit Jézus mond, próbálom-e az életemet hozzá igazítani?
- Hogyan fogadom az Úr Jézus szavait, tanítását? Hogyan reagálok rá?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, engedd, hogy téged egész lelkünkkel imádjunk, embertársainkat pedig őszinte szívből szeressük. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy Fiad szavait mindig hódolattal és alázatos hittel fogadjam be, s bátran cselekedjem meg! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Jézus küldetése nemcsak Izrael fiainak szól (Lk 4,21-30)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus szelíd ereje győz.
- Az Úr engem is gyógyít. Ő Orvos számomra is.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Álljak készen arra, hogy Isten feddő szavát is meghallgassam! Jézus irgalmas és gyengéd szeretetébe kapaszkodva közelítsek hiányosságaim és gyengeségeim felé!
- Imádkozzam azokért, akik ellenségesen fordulnak felém, illetve mások felé!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 4. vasárnap („C” év)

Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Aranyszájú Szent János gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Lackfi János: Ha nem hiszem... – LackfiJános facebook-oldala (A szerző engedélyével)

Somogyi János: Mi várjuk Őt – <https://keresztynversek.wordpress.com/2009/12/04/mi-varjuk-ot>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu